

**PROCEDURA POSTĘPOWANIA
NA WYPADEK WYSTĄPIENIA WSZAWICY LUB ŚWIERZBU
W ZESPOLE KSZTAŁCENIA I WYCHOWANIA W ROZŁAZINIE**

I. Podstawa prawna

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r., poz. 1604 ze zm.)

II. Cel procedury

Procedura ma zapewnić higieniczne warunki pobytu dzieci w przedszkolu i w szkole oraz chronić przed rozprzestrzenieniem się wszawicy lub świerzbu w placówce.

III. Zakres procedury

Procedura dotyczy postępowania w przypadku stwierdzenia wszawicy lub świerzbu w Zespole Kształcenia i Wychowania w Rozłazinie

IV. Uczestnicy postępowania – zakres odpowiedzialności

- 1. Rodzice** (opiekunowie prawni) - muszą mieć świadomość konieczności monitorowania na bieżąco czystości skóry głowy oraz ciała własnego dziecka.
- 2. Nauczyciele** - zobowiązani są do zgłaszania dyrektorowi wszystkich informacji dotyczących pojawienia się objawów zakażenia wszawicą i świerzbem u podopiecznych, które zauważyli lub o których dowiedzieli się od rodziców/opiekunów prawnych oraz do pozyskania na początku roku szkolnego pisemnej zgody rodziców na objęcie dziecka opieką profilaktyczną zdrowotną (co jest równoznaczne z wyrażeniem zgody na dokonanie w przypadku uzasadnionym przeglądu czystości skóry dziecka).

3. **Pracownicy obsługi** - zobowiązani są do niezwłocznego zgłaszania dyrektorowi podejrzeń co do wystąpienia wszawicy lub świerzbu w danej grupie lub klasie;

4. **Dyrektor** - jest zobowiązany do zapewnienia dzieciom higienicznych warunków pobytu w przedszkolu i szkole, a pracownikom higienicznych warunków pracy.

V. Opis procedury w przypadku wystąpienia choroby pasożytniczej na terenie placówki:

1. Dyrektor Zespołu Kształcenia i Wychowania w Rozłazinie zarządza dokonanie przez osobę upoważnioną (nauczyciel, pielęgniarka szkolna) kontroli czystości skóry i głowy wszystkich dzieci w grupie lub klasie, z zachowaniem zasady intymności (kontrola indywidualna w wydzielonym pomieszczeniu). Wyznaczona osoba przekazuje informacje o wynikach kontroli do dyrektora.
2. Upoważniona osoba (nauczyciel, pielęgniarka szkolna) przekazuje indywidualnie informację rodzicom dzieci, u których stwierdzono wszawicę o konieczności podjęcia niezwłocznie zabiegów higienicznych skóry głowy poprzez zastosowanie dostępnych w aptekach preparatów. W przypadku stwierdzenia świerzbu konieczna jest wizyta u lekarza do w związku z tym rodzic/opiekun jest zobowiązany do niezwłocznego odebrania dziecka z przedszkola lub szkoły i podjęcia leczenia.
3. Upoważniona osoba (nauczyciel, pielęgniarka szkolna) zapoznaje rodziców ze sposobem działań, informuje też o konieczności poddania się kuracji wszystkich domowników i monitoruje skuteczność działań, jednocześnie informuje dyrektora Zespołu o wynikach kontroli i skali zjawiska.
4. Dyrektor lub upoważniona osoba niezwłocznie powiadamia innych rodziców o wystąpieniu przypadku choroby pasożytniczej, z zaleceniem codziennej kontroli czystości głowy i skóry dziecka oraz czystości skóry i głów domowników w celu prowadzenia jednolitej współpracy w działaniach na linii pracownicy placówki – rodzice (prawni opiekunowie).
5. W przypadku wystąpienia wszawicy u dziecka, rodzic powinien rozważyć możliwość pozostawienia go w domu przez okres 7-10 dni. Po tym czasie niezbędne jest powtórzenie kuracji.
6. W przypadku, gdy rodzice zgłoszą trudności w przeprowadzeniu kuracji (np. brak środków

finansowych na zakup preparatu), dyrektor Zespołu we współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej, udzielają rodzicom lub opiekunom niezbędnej pomocy.

7. Dyrektor Zespołu po 7-10 dniach zarządza ponowne przeprowadzenie kontroli czystości skóry głowy u wszystkich dzieci w grupie lub klasie.

8. W sytuacji gdy rodzic lub opiekun został poinformowany o wystąpieniu wszawicy u dziecka, a w wyniku ponowej kontroli stwierdzi się nieskuteczność zalecanych działań, nauczyciel zawiadamia o tym dyrektora Zespołu w celu podjęcia bardziej radykalnych kroków (zawiadomienie ośrodka pomocy społecznej o konieczności wzmocnienia nadzoru nad realizacją funkcji opiekuńczych przez rodziców dziecka oraz udzielenia potrzebnego wsparcia).

VI. Objawy, leczenie, profilaktyka i zapobieganie chorobom pasożytniczym skóry i głowy

1. Wszawica –Załącznik nr 1
2. Świerzb – Załącznik nr 2

VII. Sposób prezentacji procedur

1. Umieszczenie treści dokumentu na stronie internetowej Zespołu Kształcenia i Wychowania w Rozłazinie
2. Zapoznanie rodziców z obowiązującą w placówce procedurą na zebraniach organizacyjnych we wrześniu każdego roku szkolnego, a w roku szkolnym 2023/2024 na zebraniu Rodziców w dniu 9 kwietnia 2024 r.
3. Zapoznanie wszystkich pracowników Zespołu z treścią procedury.

VIII. Tryb dokonywania zmian w procedurze

1. Wszelkich zmian w opracowanej procedurze może dokonać z własnej inicjatywy lub na wniosek rady pedagogicznej dyrektor placówki. Wnioskodawcą zmian może być również rada rodziców.
2. Proponowane zmiany nie mogą być sprzeczne z prawem.
3. Procedura wchodzi w życie z dniem 18.03.2024 r.

DYREKTOR
Zespołu Kształcenia i Wychowania
w ROZŁAZINIE
Joanna Łukasiewicz
mgr Joanna Łukasiewicz

do procedur postępowania na wypadek
wystąpienia wszawicy lub świerzbu
w ZKiW w Rozłazinie

WSZAWICA

(inaczej pedikuloza) jest chorobą pasożytniczą wywołaną przez wesz głowową (*Pediculus humanus capitis*). Wszawica występuje we wszystkich krajach świata. Jest to powszechny problem, który nie zawsze jest oznaką braku higieny. Do zarażenia może dojść w każdym wieku, chociaż najczęściej występuje ona u dzieci i młodzieży. Do zarażenia tymi pasożytami łatwiej dochodzi w dużych zbiorowiskach ludzkich (przedszkola, szkoły, internaty, akademiki, kolonie, obozy letnie, koszary, domy pomocy noclegownie). Dzieci nie zachowują dystansu, podczas zabawy stykają się głowami, śpią razem, pożyczają sobie szczotki czy gumki do włosów, zakładają nie swoje czapki, co jest powodem dla którego właśnie dzieci są najbardziej narażone na wszawicę. Wszawica nie jest chorobą skóry, lecz chorobą pasożytniczą.

Wesz głowowa jest owadem koloru od brudnobiałego do szarego, osiąga długość 2-3 mm. Pełny cykl życiowy trwa około 3-4 tygodni (od jaja - gnidy poprzez 3 formy larwalne do postaci dorosłej). Poza głowę człowieka jest w stanie przetrwać 1-2 dni. Samica wszy składa od 100 do 300 jaj, które mocno przylegają do włosów dzięki substancji klejącej. Dorosłe wszy i larwy mogą być trudno dostrzegalne. Najczęściej bytują za uszami oraz w okolicy potylicznej i ciemieniowej głowy.

Z włosów wypadają tylko martwe osobniki.

Objawy

Pierwszym sygnałem wskazującym na obecność wszawicy jest uporczywe swędzenie, najbardziej intensywne w miejscu występowania pasożytów tj. okolicy skroniowej, ciemieniowej i potylicznej głowy. Może temu towarzyszyć zaczerwienienie głowy, szczególnie na linii włosów lub za uszami. Mogą występować przeczasy tj. drobne ranki i zadrapania spowodowane uporczywym świądem i drapaniem. Konsekwencją tego jest uszkodzenie skóry głowy, które może prowadzić do stanów zapalnych i otwiera drogę do zakażeń bakteryjnych i/lub grzybiczych. W skrajnych przypadkach na głowie osoby zarażonej wszawicą pojawia się tzw. „kołtun” tj. włosy zlepione ropno-surowiczą wydzielaną.

Jak leczyć wszawicę

W przypadku zdiagnozowania wszawicy należy bezwzględnie leczyć nie tylko samego pacjenta, ale także obserwować i ewentualnie leczyć wszystkie osoby kontaktujące się blisko z pacjentem (rodzina). **Do zwalczania wszawicy konieczne jest zastosowanie odpowiedniego preparatu, który skutecznie likwiduje pasożyty. Obecnie stosowane są preparaty w postaci lotionu, żelu,**

szamponu i/lub kremu, można je dostać w aptekach. W trakcie leczenia należy bezwzględnie przestrzegać zasad i zaleceń co do sposobu użycia, tj. właściwej aplikacji, czasu działania oraz powtarzania kuracji. Po użyciu preparatu należy wycesać włosy gęstym grzebieniem (zabieg ten usuwa martwe wszy oraz odklejone gnidy). Potem grzebień należy starannie oczyścić (można wykonać to przez zamrażanie lub zanurzenie we wrzącej wodzie).

Zastosowanie preparatu należy powtórzyć po 7-10 dniach. Specjalnym czynnościami poddane powinny być również rzeczy osobiste osoby zarażonej i osób z najbliższego otoczenia. Wszelkie ozdoby do włosów, grzebień, szczotki należy wygotować lub zniszczyć. Ubrania, pościel należy wyprać w temperaturze co najmniej 60°C (temp. 53.5°C zabija wszy i ich jaja) lub chemicznie i wyprasować żelazkiem z funkcją pary szczególnie przy szwach. Rzeczy, których nie można wyprać trzeba spryskać preparatem owadobójczym, a następnie szczelnie zamknąć na 10 dni w foliowym worku, następnie wyczyścić na sucho lub mokro. W pomieszczeniach należy odkurzyć podłogę i meble. Pluszowe zabawki wyprać lub przetrzymać w zamrażalniku ok. 24-48 godzin. Czas leczenia zależy od czasu trwania kuracji. Zasady i zalecenia co do sposobu użycia, tj. właściwej aplikacji, czasu działania oraz powtarzania kuracji znajdują się na opakowaniu i/lub ulotce dołączonej do opakowania odpowiedniego preparatu.

Jak zapobiegać wszawicy

Zastosowanie kilku prostych zasad może uchronić nas i nasze dzieci przed wszawicą:

- dokonuj systematycznych przeglądów włosów dziecka (zwłaszcza okolic karku, skroni, za uszami),
- staraj się pamiętać o codziennym wyczesywaniu włosów,
- podczas zabawy z innymi dziećmi, treningów, zajęć grupowych, upinaj lub związuj włosy dziecka,
- przypominaj dzieciom o przestrzeganiu zasad higieny osobistej,
- uczulaj dzieci, aby nie wymieniały się z rówieśnikami rzeczami osobistymi (np. szczotką, grzebieniem, czapką).

ŚWIERZB

to choroba wywołana przez roztocze - świerzbowiec ludzki (pasożyta skóry *Sarcoptes hominis*), który drąży korytarze pod naskórkiem, powodując świąd i charakterystyczne podrażnienie skóry. Okres wylęgania choroby wynosi średnio kilka dni do 3 tygodni. Do zakażenia dochodzi poprzez bezpośredni kontakt z osobą chorą, np. kontakty płciowe, pościel, ubrania, ręcznik, rzadko przez uścisk dłoni.

Świerzbowce, drążąc w skórze korytarze, powodując świąd. Człowiek drapiąc skórę może dodatkowo ją uszkodzić i nadkazić bakteriami. Zmiany chorobowe obejmują zwykle: brzuch, narządy płciowe, ręce, przestrzenie między palcami, nadgarstki. Szerzeniu zakażenia świerzbowcem sprzyjają złe warunki sanitarne. Mieszkanie w noclegowniach, schroniskach i pustostanach, w kontakcie ze wspólnie używanymi sprzętami, kocami, ręcznikami to sytuacje sprzyjające rozprzestrzenianiu się infekcji – niekiedy na wszystkich współmieszkańców.

Objawy

Podstawowym objawem jest świąd skóry nasilający się w nocy pod wpływem rozgrzania ciała.

W miejscu zakażenia pojawiają się lekko obrzęknięte grudki, pęcherzyki lub krostki. Później, pod wpływem drapania powstają dodatkowe uszkodzenia skóry.

Miejsca występowania zmian skórnych:

- Boczne powierzchnie palców,
- Okolice nadgarstka, pasa i pępka,
- Zgięcia i fałdy skórne,
- Okolice brodawek sutkowych,
- Okolice narządów płciowych,
- Zewnętrzne brzegi dłoni i podeszwy u niemowląt.

Jak leczyć świerzb

Po wystąpieniu objawów należy zgłosić się do lekarza pierwszego kontaktu lub dermatologa. Leczenie polega na stosowaniu płynów, preparatów lub maści, którymi smaruje się całą skórę

z wyjątkiem głowy i szyi. Kuracje taką należy stosować u wszystkich wspólnie zamieszkujących osób jednocześnie! Po zakończeniu leczenia ubrania oraz bieliznę osobistą i pościelową należy wyprać w gorącej wodzie lub wygotować i wyprasować.

Jak zapobiegać zakażeniom świerzem

Podstawowym warunkiem zapobiegania zakażeniom świerzem jest przestrzeganie higieny osobistej tj.:

- częste mycie rąk,
- kąpiele całego ciała,
- zmiana bielizny pościelowej i osobistej,
- używanie wyłącznie własnych przyborów toaletowych, bielizny, ręczników.